

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Urfjälls
Montessoriskola i Upplands-Bro kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på **Urfjälls Montessoriskola** avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Urfjälls Montessoriskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt samt hur den kollegiala samverkan mellan lärare ska se ut för att samtlig personal ska veta vad som gäller och för att skapa goda förutsättningar för utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utforma undervisningen så att lektionens syfte och mål tydliggörs och att lektionen innehåller en sammanfattande avslutning.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fortsätta arbetet med att implementera rutiner för att skapa en trygg skolmiljö för samtliga elever så att det blir tydligt för all personal hur de ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:8628) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever, elevhälsa, inkommen dokumentation från huvudmannen samt offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt upp skolans kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Uppföljningen av kunskapsresultat är bred och omfattar alla årskurser och ämnen. Rektorn använder sig av resultat från omdömen, obligatoriska bedömningsstöd, nationella prov i årskurs 3 och lässcreeningar för att skapa sig en bild av elevernas kunskapsutveckling. Elevernas progression följs även upp vid elevkonferenser och genom uppföljningar av extra anpassningar och särskilt stöd. Genom kortare lektionsbesök och i samtal med lärare och specialpedagog skapar rektorn sig en bild av undervisningens genomförande. På så sätt får rektorn även en bild av lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen och att värdegrunden integreras i undervisningen.

Rektorn bedriver ett analysarbete tillsammans med lärare och specialpedagog för att finna vad som ligger bakom resultaten. Skolan har elevkonferenser tre gånger per år för prognoser av elevers måluppfyllelse och använder sig av färgkoder som gör att det går att följa hur elevernas kunskaper förändras över tid. Lärare får redovisa skriftligt varför resultaten ser ut som de gör för respektive elevgrupp. Även specialpedagogen analyserar resultaten från screeningar och bedömningsstöd och undersöker vidare vilka behov enskilda elever har. Rektorn har sedan tillsammans med elevhälsan presenterat sin analys för lärarna vid en konferens.

Utifrån analysarbetet har rektorn identifierat utvecklingsområden, fattat beslut om åtgärder samt fördelat resurser och följt upp dess effekter. Rektorn har i sina analyser av kunskapsresultat identifierat att det finns ett behov av att öka likvärdigheten i undervisningen, höja kompetensen kring språkstörningar och utveckla Montessoripedagogiken. Rektorn har identifierat att det skiljer sig mellan hur lärare arbetar med strukturen i undervisningen och har därför beslutat att lärarna ska arbeta med kollegialt lärande för en ökad samsyn och förbättrad struktur i undervisningen. Skolan har en relativ hög andel elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar där främst utmaningar med språket sticker ut, vilket också påverkar resultaten i matematik. Som ett led i detta har rektorn beslutat om att skolan ska arbeta med att höja kompetensen kring språkstörning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt satt in kompetenshöjande insatser till lärarna i form av bland annat Specialpedagogiska skolmyndighetens studiepaket för språkstörning. Rektorn har vidare identifierat skillnader i lärares kompetens kring Montessoripedagogiken kopplat till hur matematikundervisningen bedrivs. Därav har lärare fått kompetenshöjande insatser inom Montessoripedagogiken.

Vidare har rektorn riktat extra resurser mot de elevgrupper eller individer som behöver stöd för att nå målen. Bland annat har specialpedagogen fått ett uppdrag att arbeta med ett intensifierat läs- och skrivstöd till vissa elever varje dag under en sexveckorsperiod. Effekterna av denna insats följs upp varje vecka och en utvärdering görs efter sex veckor då rektorn gör en bedömning om insatsen ska avslutas eller fortsätta. Ett annat exempel på resursfördelning är att rektorn har tillsatt personella resurser till klasser där de finns elever med särskilda behov och har en heltidsanställd specialpedagog på skolan. Resursfördelningen följer rektorn löpande upp med specialpedagogen och rektorn kan i sin uppföljning se goda effekter på enskilda elever, exempelvis i form av minskat utåtagerande beteende. Arbetet med språkstörningar är nyligen påbörjat och rektorn har inte hunnit se några effekter av det arbetet ännu. Däremot har rektorn identifierat att effekterna av tidigare kollegiala arbetet om bland annat struktur i undervisningen och anpassningar inte har gett önskad effekt i undervisningen.

Rektorns ledning och organisation

Rektorns pedagogiska ledning och organisation är till viss del otydlig, vilket försvårar för lärare att samverka. Efter ett rektorsbyte är skolan inne i en omorganisering vilket lett till en förändring av både mötesstruktur och rutiner. Även om rektorn har försökt tydliggöra skolans riktning och hur de ska ta sig dit framkommer att vissa rutiner är otydliga och att lärarna använder en stor del av sin mötestid åt att lösa praktiska frågor framför

kollegialt lärande och samplanering som varit rektorns avsikt. Därav har effekten av den kollegiala samverkan varit låg. Samverkan mellan lärare och elevhälsa är också begränsad. Inga inplanerade elevhälsomöten har skett under höstterminen 2024. Emellertid finns inplanerade och fungerande möten för det intensifierade stödet för vissa elever varje vecka då lärarna och specialpedagogen möts och diskuterar anpassningar i undervisningen till dessa elever och till andra elever i mån av tid. Rektorn har ett pågående arbete med att utvärdera vilka mötesforum för samverkan som ska finnas och har beslutat om vilka som ska leda de olika mötena. Rektorn ser även över möjligheten att samarbeta med lärare i närliggande skola och kulturskolan i vissa praktiskt estetiska ämnen där det saknas behöriga lärare. Även om det vid tillfället för granskningen inte finns några nya lärare på skolan så har rektorn en genomarbetad plan för hur lärare ska introduceras i arbetet där bland annat rektorns så kallade vill-deklaration ingår, där rektorn förmedlar hur hen vill att skolan arbetar.

Rektorns ledning av jämställdhetsarbetet

Rektorn ger svag ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete. Visserligen följs kunskapsresultat och trygghetsresultat upp utifrån kön men rektorn gör ingen analys av varför resultaten skiljer sig mellan flickor och pojkar utan konstaterar bara att det finns skillnader. Rektorn har heller inte beslutat om några insatser för att minska skillnaderna trots att det är tydligt att exempelvis pojkar tar över fotbollsplanen, som är en stor del av skolgården, och att det är flera pojkar som inte når målen jämfört med flickor. Det rektorn också har uppmärksammat är att det finns en mansdominerande- och konkurrenskultur i en klass. Även om lärare uppger att de medvetet försöker få eleverna att arbeta i blandade grupper med flickor och pojkar och använder berättelser där bägge könen är representerade så har inte rektorn följt upp i vilken omfattning och hur lärare arbetar med jämställdhetsfrågan i undervisningen. Rektorn har en medvetenhet om att skolan behöver arbeta med skillnaderna mellan flickor och pojkar samt få upp jämställdhetsfrågor på agendan eftersom de i dagsläget inte diskuterar om utbildningen är jämställd mellan könen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt samt hur den kollegiala samverkan mellan lärare ska se ut för att samtlig personal ska veta vad som gäller och för att skapa goda förutsättningar för utveckling av undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att flera av tidigare mötesstrukturer och rutiner har förändrats och att nya rutiner inte har implementerats. Samverkan mellan lärare samt mellan lärare och elevhälsan är också begränsad och har gett svag effekt i utbildningen. När det finns en tydlig styrning och ledning för hur lärarna ska samarbeta och vet vilka rutiner som gäller på skolan ökar chanserna för att alla elever, oavsett könstillhörighet, får en trygg och god utbildning.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tydliggöra vilka arbets- och förhållningssätt som ska gälla på skolan och hur personalen ska arbeta i olika avseenden. Det kan handla om ordningsregler, rutiner för arbetet med särskilt stöd eller hur skolan ska arbeta med jämställdhet etcetera. Detta är särskilt viktigt då gamla rutiner tas bort eller ändras så att det inte skapar en osäkerhet bland personalen hur de ska agera. Förutom att rektorn kan förmedla detta muntligt vid olika tillfällen är det också bra om rutiner och arbetssätt dokumenteras och tillgängliggörs för alla som arbetar på skolan. Då kan rektorn lättare följa upp det som beslutats och utvärdera arbetssätten med personalen. Det är också viktigt att rektorn ser till att lärare och övrig personal har tydliga roller och mandat och att de samarbetar med varandra. En förutsättning är att det finns avsatt tid för samverkan. För att underlätta samverkan mellan lärare eller mellan lärare och elevhälsan kan rektorn tydliggöra mötesstrukturernas innehåll. Det är viktigt att elevers lärande sätts i centrum i det kollegiala lärandet och att samarbetet riktas in mot specifika syften och inte har för generella sådana.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever, elevhälsa, lektionsobservationer och inkommen dokumentation från huvudmannen.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna överlag arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Lärarna försöker motivera eleverna på olika sätt bland annat genom att lyssna in eleverna. Eleverna upplever att det är okej att svara fel och att lärarna tror på dem och vill att eleverna ska lyckas. Detta förmedlar lärarna genom att uttala det och genom att sätta upp individuella utvecklingsmål som de pratar med eleverna om.

Undervisningens innehåll och arbetssätt är överlag anpassat till aktuell elevgrupp och utmanar alla elever oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Främst fokuserar lärarna på att anpassa undervisningen till de elever som har svårt att nå målen. Det skiljer sig mellan lärare i vilken omfattning och hur de arbetar med anpassningar i klassrummet. Elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling och behöver extra utmaningar får detta i varierad grad. Det finns visserligen extrauppgifter som eleverna kan arbeta med, såsom tyst läsning eller spel om de blir klara snabbt, men det gör eleverna ofta på egen hand och det blir mer av att eleverna inväntar andra snarare än att de utmanas att nå länge med hjälp av en lärare. Emellertid finns olika nivåer i matematikboken och det har hänt att lärare har plockat in material från högre årskurser till vissa elever.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna delvis är delaktiga i utvärdering och planering av undervisningen. Lärarna låter eleverna ha inflytande i delar av undervisningen genom handuppräckning där de får ge återkoppling på undervisningen eller genom att eleverna inom ramen för lärarens planering får komma med spontana inspel eller förslag på hur de ska arbeta. Till exempel får eleverna välja vem de ska skriva om när de ska skriva en faktatext om en person. På detta sätt påverkar eleverna indirekt den fortsatta planeringen av undervisningen. Lärarna arbetar däremot inte metodiskt med att regelbundet inhämta elevernas synpunkter i syfte att utvärdera och utveckla på undervisningen. Eleverna påverkar därmed det kommande arbetet mer ad hoc än planerat.

Lärarna utformar undervisningen så att eleverna får goda möjligheter att reflektera och utarbeta strategier för sitt eget lärande. Vissa lektioner ägnas åt att arbeta med målen i elevernas individuella utvecklingsplaner och eleverna kan då sätta nya mål när det behövs. Eleverna får också skriva ner vad de har övat på under lektionen och lärare ger eleverna återkoppling på vad eleverna behöver träna mer på. Lärare tränar även eleverna i hur de ska kunna hjälpa sig själva innan de kallar på läraren. Eleverna har fått instruktioner om att de stegvis ska försöka själva genom att först läsa igen, sen fråga en kompis och därefter komma till läraren.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är till viss del strukturerad men saknar ett sammanfattande avslut som knyter an till lektionens mål eller syfte. Visserligen innehåller lektionerna en tydlig start med en gemensam introduktion som förmedlar lektionsinnehållet muntligt och skriftligt. Däremot följer inte alla lärare sin tänkta struktur och lärarna avslutar inte alltid lektionerna tydligt och de knyter sällan ihop lektionen i slutet med syftet. Syftet presenteras vid enstaka tillfällen där lärare förklarar att eleverna ska kunna något för framtiden eller kan användas i praktiken, exempelvis som när eleverna går och handlar.

Lärarna varierar lektionernas upplägg på ett genomtänkt sätt och ger ett aktivt lärarstöd. Eleverna får växla mellan att arbeta i större eller mindre grupper samt individuellt och aktiviteterna varierar exempelvis genom att lärarna använder montessorimaterial, digitala verktyg eller arbete i bok. Lärarna arbetar för att försäkra sig om att elever förstår och kommer igång med arbetet. Det gör lärarna bland annat genom att gå runt till eleverna och ställa frågor efter genomgången för att förtydliga begrepp och innehåll samt ytterligare förklara moment. Lärare använder också tidshjälpmedel för att eleverna ska kunna se hur lång tid de har på sig att utföra uppgifter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utforma undervisningen så att lektionens syfte och mål tydliggörs och att lektionen innehåller en sammanfattande avslutning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det skiljer sig mellan lärarna hur de arbetar med lektionsstrukturen. De flesta lektioner saknar ett sammanfattande avslut som knyter an till lektionens mål och syfte samt att syftet med lektionen endast presenteras ibland. När lärare sammanfattar i slutet av lektionen och återknyter till syftet med lektionen eller arbetsområdet kan det bidra till att elever uppfattar undervisningen som mer meningsfull och motiverande samt att elever får en möjlighet att bli medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn diskuterar kollegialt hur de ska arbeta med struktur i undervisningen där även syftet blir tydligt. De kan då diskutera vad en lektion behöver innehålla för att den ska vara anpassad till elevgruppen och

för att nå de nationella målen i läroplanen. En utgångspunkt kan vara att lärare auskulterar varandras lektioner och att rektorn eller specialpedagogen observerar hela lektioner för att ha dessa som underlag i diskussionerna. När en lärare planerar sin undervisning är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig själv i val av innehåll och arbetssätt. Syftet behöver också vara tydligt för eleverna. I praktiken behöver läraren konkretisera målet med lektionen på ett anpassat sätt för eleverna så att eleverna förstår vilka kunskaper undervisningen är tänkt att eleverna ska kunna utveckla. Genom att läraren sedan knyter an till syftet i slutet av lektionen kan eleverna bli medvetna om hur och vad de har lärt sig. Emellanåt är det rimligt att det förekommer lektioner där syftet inte tydliggörs under just den specifika lektionen, exempelvis om eleverna fortsätter ett arbete som introducerats vid en tidigare lektion. Genom att arbeta med strukturen och syftet med undervisningen kan det skapa en tydlighet för eleverna som bidrar till en god studiero då eleverna förstår varför skolarbetet är viktigt.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever, elevhälsa, lektionsobservationer och inkommen dokumentation från huvudmannen.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. Lärarna vidtar åtgärder för att skapa en lugn miljö som på kort sikt ger viss effekt, men inte långsiktiga förutsättningar för studiero. Lärarna har olika syn på vad som är studiero och saknar en samsyn kring hur studiero skapas och upprätthålls. Det saknas också gemensamma strategier för studiero på skolan. Lärare har erbjudits stöd från specialpedagog i arbetet med studiero men har inte alltid tagit till sig av stödet. Lärare har också fått stöd av resurspersoner till elever som behövt stöd. Det finns regler för klassrummen men dessa följs inte alltid vilket resulterar i att studieron varierar mellan god och mindre god beroende på lärare och tidpunkt. Det finns ett påbörjat arbete med

studieron som rektorn och styrelsen är involverad i tillsammans med personalen och till stora delar finns ändå studiero.

Arbetet för trygghet

Det finns till viss del ett systematiskt och medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan men det saknas ett gemensamt förhållningssätt då rutiner är otydliga. Skolan gör insatser för att öka tryggheten på skolan utifrån vad olika kartläggningar om elevernas upplevelser av trygghet visar. Kartläggningar sker bland annat genom elevenkät, elevråd och i samtal med eleverna i den dagliga verksamheten, dock har ingen enkätundersökning genomförts under detta läsår ännu. Kartläggningarna analyserar personalen och rektorn gemensamt på arbetsplatsträffar och identifierar riskområden. Några insatser som har gjorts är att skolan placerat ut fritidspedagoger i olika zoner på gården vid tidigare identifierade otrygga områden så att personalen kan ha uppsikt och hjälpa eleverna att reda ut konflikter. Fotbollsplanen är ett område för konflikter och en pedagog ska finnas med när eleverna ska spela. Skolan har också infört faddergrupper för att eleverna ska lära känna varandra mellan årskurserna då yngre elever var otrygga med äldre elever. Insatserna har gett effekter i önskad riktning och den upplevda tryggheten bland eleverna har ökat vid otrygga områden och konflikter har minskat på raster samt att elever pratar mer med varandra mellan årskurserna. Dock finns oklarheter kring vissa trygghetsrutiner. Det har även funnits en tystnadskultur på skolan och våld har inte alltid hanterats korrekt. Personal har känt sig osäkra på hur de ska agera om en elev exempelvis är våldsam. Detta är något som rektorn har arbetat med och personal tar nu mer stöd av rektorn för att lösa problem som uppstår runt elever. Rektorn har påbörjat ett arbete med att upprätta och implementera alla trygghetsrutiner. Otydligheten har emellertid försvårat samarbetet mellan fritidspersonalen och lärarna och de har inget gemensamt förhållningssätt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fortsätta arbetet med att implementera rutiner för att skapa en trygg skolmiljö för samtliga elever så att det blir tydligt för all personal hur de ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas ett gemensamt förhållningssätt bland personalen i arbetet med att skapa trygghet på skolan samt att rutiner är otydliga. Då det finns oklarheter kring vissa

trygghetsrutiner skapar det en osäkerhet hos personalen hur de ska agera. Rektorn har visserligen påbörjat ett arbete med att upprätta och implementera trygghetsrutiner men dessa behöver befastas och bli kända för all personal. Utan gemensamma förhållningssätt och rutiner blir det svårt för personalen att skapa, upprätthålla och vid behov återställa ordningen på skolan vilket riskerar att påverka elevernas upplevda trygghet, lärande och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna fortsätta det redan pågående arbetet med att ta fram gemensamma förhållningssätt och rutiner. Det är viktigt att rutinerna omfattar hur personalen ska arbeta främjande och förebyggande men även åtgärdande i olika situationer där elever exempelvis bryter mot regler eller blir våldsamma. Rektorn kan exempelvis kartlägga vilka skrivna och oskrivna regler som finns på skolan och diskutera dessa med personalen för att sedan komma överens om vad som ska gälla på skolan. Det kan även vara bra att rektorn tillsammans med personalen reflekterar över olika begrepp och diskuterar kring frågor såsom vad nolltolerans innebär, om de har samsyn kring vilka situationer som kan uppfattas kränkande och hur de skapar en trygghet hos personalen att agera vid en uppkommen situation. Gemensamma förhållnings- och tillvägagångssätt bidrar till att personalen kan hantera uppkomna situationer på likartat sätt. När det finns en gemensam linje i hur uppkomna situationer ska hanteras skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, inkommen dokumentation från huvudmannen.

Rektorns analys av bedömningar och omdömen

Rektorn har i stora delar en analys av lärares bedömningar och omdömen och för en diskussion med lärarna kring vad som framkommit i analyserna. Rektorn förlitar sig mycket på specialpedagogen som sitter med lärarna i vissa bedömningar. Det rektorn har uppmärksammat i sina analyser av

lärares bedömningar av nationella prov och andra kartläggningar är att lärare sitter själva vid rättning och att lärarna tolkar provresultaten utifrån sina tidigare kunskaper om vad eleverna visat vid andra tillfällen. Rektorn har då fört diskussioner med lärarna om hur elevers provresultat ska bedömas. Lärarna har gett olika förklaringar till resultaten så som att eleven hade en dålig dag eller att provet var tråkigt men lärare har också visat material som elever har gjort som motsätter resultaten i kartläggningar. Dock har rektorn ännu inte beslutat om eller genomfört några insatser för en ökad likvärdig bedömning även om det är något rektorn vill göra.

Kvalitetssäkring av bedömningar och omdömen

Rektorn ger inte tillräckliga förutsättningar för lärare att regelbundet samverka med varandra kring bedömningar. Visserligen genomför alla lärare samma kartläggningar av eleverna men sitter inte tillsammans och diskuterar resultat och avvikelser i någon organiserad form utan det sker endast om lärare ber varandra om hjälp i någon bedömningsfråga. Emellertid får lärarna visst stöd av specialpedagogen som sitter med vid kartläggningar och rättningar av elevers läsutveckling. Specialpedagogen informerar också om obligatoriska bedömningsstöden och följer upp resultaten från dessa men bedömningarna gör lärarna själva. Lärarna rättar vidare nationella prov själva och det finns ingen annan skola som de samrättar med eller har organiserade bedömningsforum med.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna sällan sitter tillsammans och sambedömer eller diskuterar bedömningsfrågor samt att det aldrig sker i någon organiserad form, varken inom skolan eller med lärare från någon annan skola. När lärare inte har möjlighet att sambedöma finns en risk att lärarnas formativa bedömningar inte blir likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att organisera kollegiala forum för lärare att mötas i bedömningsfrågor. Det kan rektorn bland annat göra genom att utse en samtalsledare som har goda kunskaper och erfarenheter i bedömningsfrågor samt utforma tydliga mötesstrukturer. Lärarnas samverkan behöver utgå ifrån kursplanernas krav då en god insikt i vad styrdokumentet säger är en förutsättning för att lärare ska kunna

göra professionella bedömningar. Förutom att organisera tid för lärare att mötas behöver rektorn även säkerställa att lärare använder sig av olika metoder för bedömningar såsom sambedömning och använder Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd och nationella prov. När lärare sambedömer och avidentifierar prov kan de bidra till en mer likvärdig bedömning. Lärarna behöver också utforma bedömningssituationer för att få information om elevernas styrkor och utvecklingsbehov. Denna information kan sedan användas i formativt syfte för att stödja elevernas kunskapsutveckling. Om lärare saknar ämneskollegor är det bra om rektorn kan organisera bedömningsarbetet mellan skolor i digitala eller fysiska mötesplatser.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med huvudmannen och rektorn, inkommen dokumentation från huvudmannen samt offentlig statistik.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamheten och styr verksamheten genom en tydlig rollfördelning mellan huvudman och rektorn. Styrelsen tar del av resultatredovisningen för måluppfyllelse samt trivsel och trygghet för varje klass och ställer undersökande frågor till rektorn som till exempel vad som har gjorts för specifika elever.

Huvudmannen har beslutat om att resultaten skall vara anonymiserade då vårdnadshavare sitter med i styrelsen och det kan vara känsligt. Detta ökar möjligheten för huvudmannen att förhålla sig mer opartisk till resultaten. Detta har också medfört att huvudmannen har kunnat upptäcka mönster i huruvida det är en och samma elev som är inblandad i konflikter eller om det är mer generellt.

Förutom att huvudmannen får kännedom om hur verksamheten fungerar från rektorn så ställer huvudmannen frågor till personalen genom en enkät eller genom att delta på arbetsplatsträffar och på så sätt har huvudmannen följt upp personalens förtroende för huvudmannen. Tidigare år har huvudmannen främst förlitat sig på endast rektorns rapporter vilket visade

sig vara problematiskt och huvudmannen har nu ett mer kritiskt förhållningssätt i sitt kvalitetsarbete. Huvudmannen och rektorn har också förtydligat deras respektive roller och ansvar för personalen då det tidigare fanns en otydlighet. Både rektorn och huvudmannen upplever att deras respektive roller och ansvar är tydliggjorda i bland annat stadgar och rektorn har en tydlig uppdragsbeskrivning. Det är huvudmannen som beslutar om målbilden och rektorn som leder verksamheten dit. Att skolan ska präglas av Montessoripedagogik är ett sådant beslut som huvudmannen fattat.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Granskningen visar att huvudmannen på ett tydligt sätt synliggör hur vårdnadshavare och elever kan vända sig till huvudmannen gällande klagomål och kränkingsanmälningar. I skolans digitala plattform framgår hur vårdnadshavarna ska göra om de vill framföra klagomål, rutinen för att lämna synpunkter på verksamheten finns även tillgänglig på skolans externa webbplats. Utöver det har elever och vårdnadshavare ofta en spontan kontakt och kan lämna synpunkter till huvudmannen i och med att huvudmannen ofta befinner sig i verksamheten. Huvudmannen vidtar självständigt åtgärder utifrån de klagomål eller de anmälningar om kränkningar som inkommer. Vid känsliga eller svåra ärenden eller om det skulle handla om klagomål mot personalen sköter huvudmannen kontakten och utreder istället för rektorn eller personalen. I de fall klagomål eller anmälningar om kränkningar kommer till personal eller rektorn får huvudmannen direkt kännedom om detta och kan på så vis hantera det. Ett exempel på åtgärd är att huvudmannen skapat nya rutiner för att analysera anmälningar som inkommer genom att numrera eleverna i redovisningarna så det inte ska bli känsligt, huvudmannen har också sett över rasterna och anpassat för att det ska fungera bättre. Emellertid har rektorn eller personalen många gånger hunnit sätta in åtgärder innan det kommer till huvudmannen.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Granskningen visar att huvudmannen tar ansvar för att systematiskt och på lång sikt skapa förutsättningar för undervisningens genomförande. Huvudmannen har långsiktiga mål och planer som sträcker sig över flera år gällande kompetens och lokaler. Huvudmannen gör en årlig analys av personalens kompetens och fortbildningsbehov. Det finns en önskan från huvudmannens sida om att lärarna har Montessoriutbildning och möjliggör därför fortbildning. En av pedagogerna har också påbörjat en förberedande rektorsbildning. Vidare granskar huvudmannen lokaler och utrustning för att säkerställa att de möter elevernas behov. Det finns en flerårig plan för

skolans lokaler och en plan om att starta ett mellanstadium. När det gäller läromedel och material förlitar sig huvudmannen på rektorn och lärarnas bedömningar som pedagoger om vad som behövs och bistår därefter med resurser och insatser för att stärka elevernas möjligheter att nå målen.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger rektorn ett behovsanpassat stöd utifrån en god kännedom om den verksamhet som bedrivs. Rektorn kan få stöd i olika frågor från styrelsen som har uttalade roller och kompetenser inom sina expertisområden såsom ekonomi eller kvalitetsarbete. Bland annat gör kvalitetsansvarig och rektorn analyser tillsammans och ordförande bistår rektorn med stöd i samtal med vårdnadshavare. Rektorn och huvudmannen har både regelbundet planerade möten och spontana möten när behov uppstår. På så sätt stödjer huvudmannen rektorn vid beslutsfattande och huvudmannen agerar när denne får kännedom om svårigheter i verksamheten. Huvudmannen ser till att rektorn får den kompetens rektorn behöver för att leda och utveckla verksamheten, bland annat går rektorn rektorsutbildningen och huvudmannen har introducerat rektorn till lägeskommunens utbildningschef och rektorsnätverk.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Beslutet har fattats av Christina Wallin, utredare.

I den slutliga handläggningen har Sofia Granberg, utredare (föredragande) och Marta Rivelis, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tre lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En intervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En intervju med huvudmannen
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 februari 2025. Digital intervju med rektorn och huvudmannen genomfördes 5 februari 2025.

Granskningen genomfördes av Sofia Granberg och Marta Rivelis.

Urfjälls Montessoriskola är en fristående grundskola belägen i Upplands – Bro kommun, med huvudmannen UBIM. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–3. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går ca 47 elever i årskurs 1–3.